

zeleni hrvatske

PROGRAM

UVOD

ZELENI HRVATSKE (u daljnjem tekstu Zeleni HR) su politička stranka koja želi djelovati sa svih pozicija s kojih se može učinkovito boriti za ostvarenje svojih ciljeva – ravnopravnijeg i kvalitetnijeg života, sukladnog strategiji održivog razvoja u okolišu.

No, mi nismo još jedna politička stranka, već dio modernog svjetskog pokreta što vodi plemenitijem življenju i izgradnji odnosa u društvu koji će afirmirati takve puteve društvenog, političkog i gospodarskog razvoja.

Zelenima politika nije cilj već sredstvo za ostvarivanje ciljeva

Vlast radi vlasti nas ne zanima, već pozicija s koje ćemo je moći kontrolirati i priječiti donošenje odluka usmjerenih protiv prirode, i čovjeka kao njenog nerazdvojivog dijela.

Politika nije privilegija. Ona je obveza. Njena je osnovna uloga da pomogne čovjeku, a ne da njime vlada. Politika je danas pomaknuta od biti i svrhe svoga postojanja. Naša je zadaća vratiti je na mjesto koje joj pripada. Stoga ćemo u svom radu i dijalogu s tijelima vlasti uvijek prilaziti konstruktivno s ciljem ostvarivanja društvenih vrijednosti. Tek ukoliko oni ne pokažu interes za rješavanje određenog konkretnog problema tada ćemo jasno i otvoreno izvještavati javnost, snažno agitirati koristeći sve dozvoljene metode političke i promidžbene borbe.

Zeleni su politički glasnogovornik građanskih inicijativa

Zeleni nisu salonski politikanti. Naš se rad zasniva na javnom terenskom društveno korisnom djelovanju. Zeleni pod svoje okrilje okupljaju sve građanske inicijative, pojedince i udruge koji teže kvalitetnom životu zdravog čovjeka u zdravom okolišu. Pri tome imamo u vidu definiciju zdravlja po *Ustavu Svjetske zdravstvene organizacije (WHO)*:

“Zdravlje je stanje punog psihofizičkog i socijalnog blagostanja, a ne tek odsutnost bolesti. Socijalno blagostanje je stanje mira i sigurnosti u kojem svaki čovjek, bez obzira na rasu, vjeru, političko uvjerenje ili spol ima pravo na školovanje i rad, te mu daje mogućnost da živi harmonično u zdravoj okolini i pruža osiguranje u slučaju bolesti, iznemoglosti i starosti.”

Zeleni podržavaju dokument *“Vrednote civilnih inicijativa”*, glas brojnih nevladinih i nestranačkih inicijativa građana, artikuliranih kroz slijedeća načela:

poticanje pozitivnih društvenih promjena – suradnja – solidarnost – socijalna pravda – transparentnost – osobna moć i odgovornost – sudjelovanje u odlučivanju – uvažavanje osobnosti – samoorganiziranje – uvažavanje organizacijskih raznolikosti – trajno učenje;

Zeleni nisu niti lijevo, niti desno – oni su ispred

U svom učenju Zeleni polaze od biblijskih riječi: *“Bog stvori nebo i zemlju, a na zemlji rajski vrt. U njega postavi čovjeka, da ga svojim radom oplemenjuje i čuva”*.

To je temeljna razlika između nas i ostalih političkih stranaka. One nastaju iz učenja industrijske civilizacije, a mi svoj program gradimo upravo na moralnim i materijalnim razvalinama što ih je filozofija industrijske civilizacije iza sebe ostavila. Gledano s pozicija takvog svjetonazora - materijalističke borbe za vlast, moć i profit - Zeleni su zaista nešto drugo. Mi smo sinonim za novi način razmišljanja, unutarnju svijesti pojedinca i novi kvalitetniji pristup životu, prirodi i čovjeku. Nešto bez čega se danas ne može i ne smije.

Kad govoriš o onome što hoćeš otvaraš sebi velika vrata uspjeha

Otvorena eksploatacija svega u okolišu (ne samo prirode već i čovjeka od drugog čovjeka) dovela nas je do trenutka kad smo ugrozili i osnovne uvjete biološkog opstanka. Danas se posljedice takvog pogleda na svijet pokazuju kroz veliku gospodarsku, socijalnu i društvenu krizu, prvenstveno krizu morala. Normalno da u toj situaciji velike štete trpi i obrazovanje, kultura te područje ekologije – zaštita i adekvatna briga o prirodi i okolišu.

Stoga će se naš rad temeljiti upravo na rješavanju ovih problema, i to preusmjeravanjem gospodarstva na ekološki i ekonomski opravdane i prihvatljive razvojne projekte, razvijanjem demokratskih političkih odnosa temeljenih na pacifističkim principima mirnog rješavanja sukoba te podizanjem morala, svijesti i kulture dijaloga, tj. ekologijom duha.

Zeleni ne govore o onome što neće ukoliko nemaju bolja rješenja. Nastupamo s kvalitetnijim i okolini prihvatljivijim modelima razvoja gospodarstva i društva u cjelini.

Naš gospodarski program temelji se na odlukama Generalne skupštine UN-a, tj. *Agendi 21* - proizašloj iz *Konvencije o održivom razvoju*.

Naš socijalni i politički program temelji se na dokumentima *Osnovni principi Europske Federacije Zelenih Stranaka*, usvojenih na osnivačkom kongresu EFGP-a i *Deset osnovnih vrednota*, formiranih od Zelenih SAD 1984. godine.

Sve ove dokumente Zeleni prihvaćaju kao dio svog Programa, jer je naš strateški cilj ulazak i povezivanje sa svim svjetskim i europskim organizacijama Zelenih.

Pored ovih općih programskih načela izradili smo i poseban Program, konkretiziran i prilagođen specifikumima hrvatskih društvenih, političkih i gospodarskih prilika.

Zeleni će ostvariti svoje ciljeve!

Zato jer su naši članovi entuzijasti.

Zato jer su naši članovi priznati stručnjaci.

Zato jer posjedujemo i mladost i iskustvo.

Zato jer su naši članovi prijatelji a ne grupa sastavljena zbog afirmacije privatnih ciljeva.

Zato jer smo otvoreni za sve koji žele pomoći.

Zato jer ne mislimo da sve znamo, te smo spremni na stalno učenje i usavršavanje.

TEMELJNI PRINCIPI

U skladu s rezolucijom Europske Federacije Zelenih Stranaka "*Greening Europe – More Urgent than Ever*", usvojene pred izbore za Europski parlament 1999. godine, Zeleni prihvaćaju kao svoje temeljne principe:

- **solidarnost** – promicanje jednakosti i pomoći na nacionalnom i svjetskom nivou;
- **inovativnost** – korištenje ljudske inteligencije i kreativnosti za blagostanje svih;
- **nezavisnost** – biti slobodan od utjecaja lobija i posebnih interesa;
- **otvorenost** – prihvaćanje razlika, suradnja, rad sa suprotnostima;

Zeleni su ekološki stranka, ali ne samo to

Ekološka razboritost u svim područjima života i djelovanja je polazište *Zelenog* svjetonazora. No Zeleni nisu ograničeni samo na pitanja zaštite okoliša. Temeljne vrednote, načela i programi Zelenih povezuju uvid o dubini i dalekosežnosti ekološke krize s uvidom o povezanosti svih drugih problema suvremenog svijeta: ekonomska nestabilnost, rat i nasilje, socijalne razlike, nedemokratski režimi, kršenje ljudskih prava, itd. Mi nudimo bolja rješenja po svim društvenim, političkim i gospodarskim pitanjima.

Ekologija nije u sukobu s gospodarstvom

Jedna od najčešćih zabluda vezanih za ekologiju jest da zaštita okoliša dolazi u sukob s interesima privrednog razvoja – rasta društvenog proizvoda, životnog standarda, otvaranja novih radnih mjesta. Praksa razvijenih zemalja pokazuje upravo suprotno. Tradicionalni koncept razvoja svojim *eksternim troškovima* (zagađivanje, iscrpljivanje resursa i narušavanje ljudskog zdravlja) počinje nadmašivati koristi koje daljnji rast donosi. Danas se kapital u najrazvijenijim zemljama sve više ulaže u zaštitu okoliša, štednju energije i drugih resursa, te afirmaciju tehnologija prilagođenih strategiji održivog razvoja, a “3E” (ekonomija-ekologija-energetika) nezaustavljivo idu naprijed.

Zeleni su stranka optimizma i otvorenosti za budućnost

Uz svo poštivanje prošlosti, mi moramo biti okrenuti prema onome što dolazi. Svjesni smo, naime, da su povijest ispisivali samo oni koji su gledali u budućnost. Orijentacija na budućnost je osnovna *Zelena* vrednota, ali se djelovati mora u sadašnjosti. Zeleni polaze od vizije boljeg svijeta koji se može konkretno i postepeno ostvarivati ovdje i sada. Zeleni zastupaju hrabro i samopouzdana otvaranje RH prema svijetu. Mi smo sposobni prosperirati u tom svijetu nudeći mu najbolje i uzimajući od njega najbolje, prihvaćati njegove pozitivne ideje i unaprijeđivati ih.

Zeleni nisu neprijatelji tehnologije

Jedna od predrasuda o Zelenima je i ona da su protivnici moderne tehnologije. Zeleni su zaista vrlo sumnjičavi prema nekim tehnologijama, pr. nuklearnoj energiji i genetičkom inženjeringu. No, Zeleni visoko cijene znanje i znanost. Ulaganje u znanost i obrazovanje je preduvjet svakog napretka. Umjesto današnjeg rasipanja prirodnih resursa, energiju ljudskog uma treba usmjeriti na razvoj tehnologija koje su u skladu s principima održivosti i ekološke razboritosti, na očuvanje bioraznolikosti, racionalnu potrošnju i obnovljive izvore energije, izbjegavanje i reciklažu otpada...

Zeleni su stranka civilnog društva

Zelene stranke nastaju 70-ih godina 20. stoljeća ujedinjavanjem nestranačkih građanskih inicijativa i pokreta. Udruženi građani promoviraju svoje neposredne i globalne interese u zaštiti prirode i okoliša, ljudskih prava, ravnopravnosti spolova, suzbijanju siromaštva i socijalnih razlika, suzbijanju nasilja i postizanju svjetskog mira. Razvijaju nove obrasce međusobne solidarnosti i suradnje, kulture i stilova života, uz očuvanje i razvoj pojedinačnih i kolektivnih identiteta. Klasične političke stranke nisu bile kadre prihvatiti nove vrednote i metode, što je dovelo do formiranja Zelenih kao nove političke snage.

Zeleni ističu razvoj neposredne (bazične) demokracije kao jedan od svojih političkih ciljeva. Građane treba politički obrazovati te poticati na sudjelovanje u rješavanju društvenih problema, pripremi i donošenju političkih odluka. Takvo široko sudjelovanje nužno je zbog složenosti problema pred kojima suvremena društva stoje. Za razvoj suvremene države bitna je i decentralizacija odlučivanja, u skladu s principom supsidijarnosti (nadležnost za odlučivanje usmjerava se na najniži nivo koji je učinkovit i praktičan).

Za demokratsku Europsku Uniju i međunarodnu kontrolu globalizacije

Zeleni Europe osuđuju današnju tendenciju zatvaranja EU i visokorazvijenih zemalja u sebe same. Današnja ekonomska globalizacija bazirana je na hegemoniji transnacionalnog financijskog kapitala, čiji su zastupnici organizacije poput *MMF-a, Svjetske banke i Svjetske trgovinske organizacije*. One nameću svoj neoliberalni program “deregulacije” koja dovodi do socijalnog nazadovanja te daljeg slabljenja stvarne moći demokratski izabраниh vlada.

Zeleni se zalažu za regulaciju međunarodnih ekonomskih odnosa, kako bi se osiguralo pomirenje ekonomije, društva i ekologije (npr. učinkovito oporezivanje međunarodnog

spekulativnog financijskog kapitala i spriječavanje udara na nacionalne valute i ekonomije), te za institucionalne reforme EU, koje bi dovele do bitne demokratizacije odnosa unutar nje.

DESET OSNOVNIH VREDNOTA

1) *Ekološka razboritost*

- Upravljati društvom s razumijevanjem da smo dio prirode a ne njen gospodar.
- Živjeti unutar ekoloških normi, tj. svjesni ograničenih resursa naše planete.
- Primjenjivati tehnološko znanje sukladno strategiji održivog razvoja.
- Poštivati samoregulirajuće prirodne sustave i unaprijediti biocentričku razboritost.

2) *Neposredna demokracija*

- Razvijati sisteme što omogućuju kontrolu odluka koje utječu na naš život.
- Osigurati potpunu odgovornost zastupnika prema svojim biračima.
- Ohrabrivati i pomagati *posredničke institucije* (obitelj, lokalna samouprava, udruge građana) u preuzimanju poslova međusobne pomoći i samopomoći.

3) *Društvena pravda*

- Biti osjetljiv i dostojanstveno odgovarati na ljudske patnje.
- Širiti znanje o preventivi u zdravstvu.
- Poticati razvoj ekološke i društvene odgovornosti, osobnosti, jednostavnosti i umjerenosti.
- Uzeti odgovornost za smanjivanje kriminala *u susjedstvu*, bez pukog prepuštanja pravosuđu.

4) *Nenasilje*

- Razvijati učinkovite alternative današnjim obrascima nasilja, od obitelji do svijeta.
- Ukloniti nuklearno oružje s lica Zemlje.
- Prihvaćati različitosti, tolerancijom i dijalogom umanjivati razlike.
- Izbjegavati polarizaciju i samoljublje, što je samo po sebi izvor nasilja.

5) *Decentralizacija*

- Poticati sposobnost i odgovornost *posredničkih institucija*.
- Razvijati decentralističke društvene odnose po principu supsidijarnosti.
- Izgrađivati učinkovitost mreže nacionalnih i lokalnih elemenata društvene zajednice.
- Pretpostavljati regionalno baziranu kulturu prema dominaciji mono-kulture.

6) *Gospodarstvo za ljude i zajednicu*

- Graditi dobar život i sigurnosti ljudi, a ne puki rast društvenog proizvoda.
- Razvijati tehnologije što će omogućiti human ekološki i odgovoran razvoj zajednice.
- Uvažavati doprinos neformalnog rada: roditeljstvo, kućanstvo, dobrovoljni rad...
- Ograničiti moć korporacija razvojem odnosa suvlasništva i suodlučivanja zaposlenih.

7) *Post-patrijahalnost*

- Graditi uvažavanje preko granica spola, dobi i sl., uz brigu o onima van osobne grupe.
- Zamijeniti dominaciju i kontrolu usmjeravanjem na suradnju.
- Cijeniti rad jednako kao i rezultat (prepoznavati ukupan proizvod napora).
- Učiti o uvažavanju unutarnjeg života jednako kao i vanjskih aktivnosti.

8) *Poštivanje različitosti*

- Cijeniti kulturne, nacionalne, religijske i druge različitosti unutar individualne odgovornosti.
- Razvijati ideale dostojanstva, demokratske participacije, slobode i ravnopravnosti.

9) *Osobna i globalna odgovornost*

- Pružati pomoć i suradnju narodima i državama, uz izgradnju novog svjetskog poretka.
- Smanjivati troškove za obranu uz osiguranje adekvatne obrambene zaštite.

10) Orijentacija na budućnost

- Ohrabrivati ljude da razvijaju svoje vizije budućnosti i rade na njihovom ostvarenju.
- Procjenjivati korisnost novih tehnologija za dobrobit društvene zajednice.
- Razmišljanja o budućnosti fokusirati na kvalitetu života a ne gospodarski rast.

MISLI GLOBALNO – DJELUJ LOKALNO

1) Ekologija

Zaštita zraka, tla, vode i čovjeka osnovne su premise na kojima se zasniva i provodi naš ekološki rad. Donošenje *lokalne Agende 21* u samom je nukleusu interesa, jer time stvaramo temeljne zakonske preduvjete koji će afirmirati Republiku Hrvatsku kao europsku eko-regiju s najvišim standardima pri zaštiti okoliša. Time ćemo našu zemlju uvrstiti među najatraktivnije članice zajednice kojoj kucamo na vrata i koja se zove Europska Unija.

1.1. Zrak

Kvaliteta zraka i zaštita njegove kakvoće osnova je za sve dalje aktivnosti.

Zeleni će:

- spriječiti instaliranje i širenje zagađivačkih postrojenja poput prljavih i zastarjelih tehnologija, kemijske industrije, tremocentrala, spalionica otpada i sl.;
- inventarizirati postojeće zagađivače i dovesti njihov tehnološki proces u okvire zakonski dozvoljenog emitiranja štetnih plinova u zrak ugradnjom filtera, biopročistača...;
- ukoliko isti ne mogu ispuniti traženo zabraniti njihov dalji rad;
- uvesti instituciju za stalno snimanje kvalitete zraka na kontrolnim točkama u gradovima, kod glavnih zagađivača, unutar nacionalnih parkova i parkova prirode. Isti će redovito, putem sredstava javnog priopćavanja, informirati javnost o stupnju zagađenosti zraka;

1.2. Tlo

“Zemlju nismo naslijedili od svojih djedova već posudili od naših unuka!”

Zeleni će:

- dosljedno provesti sve zakonske nomenklature iz Zakona o zaštiti okoliša i izgraditi mehanizme za njihovu učinkovitu provedbu na terenu;
- spriječiti instaliranje zastarjele i ekološki neprihvatljive tehnologije poput NE, TE na ugljen, spalionica otpada i drugo;
- zahtjevati sanaciju postojećih deponija otpada i zabraniti izgradnju novih;
- uvesti u praksu svjetske standardizirane tehnologije modernog gospodarenja otpadom, bazirane na selektivnom prikupljanju, reciklaži, kompostiranju;
- sve županije bez deponija, spalionica otpada i industrijskih zagađivača (uključujući i klasično poljodjelstvo) proglasiti eko-regijama;
- zaštititi poljoprivredna zemljišta u unutrašnjosti, priobalju i otocima od mogućih uzurpatora i spriječiti njihovu prenamjenu;
- poticati afirmiranje projekata ekološkog poljodjelstva, organsko-biološke proizvodnje hrane, eko-gnojiva, autohtonog sjemenja i ljekovitog bilja;
- zalagati se za što minimalnije intervencije u poljoprivredna zemljišta zbog izgradnje prometnica i ostalih infrastrukturnih objekata;
- izgraditi zelene barijere duž svih prometnica, a posebice onih koje prolaze kroz zaštićena prirodna područja: nacionalne parkove, parkove prirode, poljoprivredna i druga zemljišta;

- učinkovito zaštititi od gospodarske zlorabe nacionalne parkove, parkove prirode, biorezervate i ostala zaštićena područja;
- proširiti dosadašnje i proglasiti nove zone iz prethodnog stavka;

1.3. Vode

Voda je ishodište života. Njena učinkovita zaštita osnov je egzistencije živog svijeta, pa i čovjeka. Od naših rijeka, potoka, jezera i mora napravili smo najveće kanalizacijske tokove i septičke jame, a hvalimo se njihovom "čistoćom i plavetnilom".

Zeleni će:

- dosljedno primjeniti zakonske odredbe o zaštiti voda;
- spriječiti dalji izljev otpadnih voda, fekalija i otrova u vodotokove;
- zahtijevati ugradnju filtera (biopročistača) na svim industrijskim, urbanim i drugim instalacijama koje kanaliziraju onečišćenja u vode;
- osnovati stalnu službu za praćenje i održavanje čistoće mora, rijeka, jezera, potoka...;
- spriječiti dalju devastaciju obale, a pri izgradnji gospodarskih sadržaja na samoj obali tražiti visoke ekološke i prilagodbene projektne standarde (npr. izgradnja marina);
- učinkovito pristupiti zaštiti izvorišta pitke vode i to na način da ih se označi, uvede stalna služba kontrole, te odrede vrlo visoke kazne za moguće zagađivače;

1.4. Čovjek

Sankcije pomažu ali nisu riješenje problema onečišćenja prirode i okoliša. Upoznavanje, obrazovanje i usmjeravanje pojedinca o potrebama njegovog suživota s prirodom tek će polučiti prave i potpune rezultate. Dakle, nužna i neodgodiva zadaća je – ekologija duha.

Zeleni će:

- djelovati na čovjeka da promjeni svoje ekološki neprihvatljive navike;
- biti ćemo savjest društva;
- stalno informirati javnost o stanju i problemima zaštite prirode i okoliša;
- izvještavati javnost o lokalnim i globalnim problemima onečišćenja;
- upoznavati javnost s mogućnostima što ih nudi strategija održivog razvoja;
- obrazovati pojedince o nužnosti usvajanja ekoloških znanja i djelovanja;
- podržavati i osnaživati ekološke obrazovne programe;
- uvesti predmet *Ekologija* u školstvo, i to od osnovnog do visokoškolskog obrazovanja;
- pomagati rad pojedinaca i udruga koji u svom programu imaju zaštitu prirode i okoliša;

1.5. Urboekologija

Jačanje ekološke svijesti i okolišu prihvatljiv budući razvoj ponajviše se odnosi na urbane zone jer su one najveći uzrok i posljedica onečišćavanja. Naselja i objekti u kojima boravimo trebaju pružati ugodu a ne nas činiti tjeskobnima i depresivnima.

Zeleni će:

- podupirati projekte koji su sukladni modernoj europskoj urboekologiji;
- uvjetovati pri izgradnji strogo poštivanje autohtonih arhitektskih stilskih rješenja;
- učinkovito zaštititi parkovne i ostale zelene površine;
- uvjetovati sađenje aleja (zelenih barijera) duž svih većih gradskih prometnica;
- odrediti i izgraditi adekvatna mjesta za odmor i rekreaciju te dječja igrališta poštujući urboekološke standarde visoko-razvijenih zemalja;

- *Sindrom bolesnih zgrada* je problem ne samo za medicinu već i privredu. Kronični umor, loša koncentracija, glavobolje, smanjena produktivnost tek su dio onoga što pripisujemo ovom sindromu. Zalagati ćemo se za korištenje prirodnih materijala u graditeljstvu;
- inicirati uvrštenje povjesno-kulturnih središta RH u UNESCO-ove zaštićene spomenike;

2) Gospodarstvo

Zeleni vide Hrvatsku kao modernu europsku regiju s najvišim standardima pri zaštiti prirodnog okoliša. EKO-AGRO-TURIZAM je temeljni strateški gospodarski pravac razvoja Hrvatske kao moderne države 21. stoljeća.

Strategija održivog razvoja nas uči da svatko treba koristiti potencijale koje ima, te izgrađivati gospodarstvo shodno datim mogućnostima u okolišu. *Hrvatska treba pravilno koristiti i plasirati na svjetsko tržište svoju netaknutu prirodu, nezagađeno tlo, povoljne klimatske uvijete, te geopolitički i prometno-trgovinsko-strateški izuzetno pogodan položaj.*

Budućnost trebamo graditi razvojem gospodarstva u smjeru organsko-biološke proizvodnje hrane, trebamo je graditi kroz razvoj bogate cjelogodišnje turističke ponude, kroz prateće sadržaje ovih strateških pravaca (trgovina, usluge, prehrambeno prerađivačka industrija), kroz proizvodnju i plasman energije iz obnovljivih energenata – sunca, vjetra, vode i biomase... Ne trebaju nam skupa, ekološki i ekonomski neprihvatljiva rješenja bez uporišta na našem tlu.

EKO-POLJODJELSTVO znači organsko-biološku proizvodnju hrane, sjemenja i ljekovitog bilja, od slavonske ravnice, preko brdovitih krajeva, sve do mora, priobalja i otoka. Organsko-biološki proizvod (eko-proizvod) danas je prepoznat u svijetu, ima svoju visoku vrijednost, također i cijenu. Potražnja za njim mnogostruko je veća od hrvatskih mogućnosti, čak i da sve potencijale usmjerimo ka eko-proizvodu. Razvijene zemlje ne mogu rabiti ovaj vid proizvodnje jer su svoja poljoprivredna zemljišta odavno zagadili. Tretiranje zemlje kemikalijama u cilju većih prinosa dovelo je upravo do suprotnog učinka. Zemljišta su postala *sterilna* a sjeme, ukoliko ga genetički ne obradimo, uopće ne može niknuti. Što nam takav proizvod u konačnici nudi to još ne znaju niti sami genetičari. *Zato se mi zalažemo za organsko-biološko poljodjelstvo, ali i moratorij pri genetičkim istraživanjima*, tj. zabranu puštanja u okoliš genetički izmjenjenih organizama sve dok se ne vide krajnji učinci.

Upravo kroz organsko-biološki proizvod Hrvatska se može nametnuti Europi kao žitnica zdrave hrane, te tako postati konkurentan partner i njen gospodarski ravnopravan član.

Organsko-biološki proizvod se nameće i kao nerazdvojiv pratilac **EKO-TURIZMA**. Ekoturizam znači osmišljeno i isprofilirano gospodarenje turističkom ponudom te njenim popratnim sadržajima (trgovina, usluge). *Zeleni će čitavu Hrvatsku pretvoriti u modernu turističku destinaciju, i to preusmjeravajući investicije, ulažući kapital, financijska sredstva i razne oblike subvencioniranja upravo u smjeru ovakvog razvoja gospodarstva.*

Napuštamo dosadašnji model, a gradimo turizam koji nudi odmor, rekreaciju, rehabilitaciju, te kulturno-obrazovne sadržaje. Turistička ponuda, pored masovnog ljetnog turizma, sad nudi i seoski, zdravstveni, planinarski, zimski, robinzonski, kongresni, sveučilišni, alternativni, ribolovni i lovni turizam, vinske i eko-staze, itd. Sezona traje čitavu godinu i pruža bezbroj mogućnosti svima, direktno ili indirektno uključenima u turističku ponudu.

Obje navedene smjernice gospodarskog razvoja u sebi sadrže premisu "EKO". Normalno, jer EKO-regija, tj. regija s najvišim standardima pri zaštiti okoliša, jedina može zadovoljiti visoke kriterije potrebne za ulazak u elitne svjetske gospodarske karte. Nije, naime, dovoljno što mi mislimo da jesmo već što svjetski kupac proizvoda i usluga misli i prepoznaje u nama. Zato je nužno izraditi lokalnu Agendu 21. te je dosljedno ispoštovati.

Važno je napomenuti slijedeće:

Ovakva je strategija namijenjena upravo razvoju malog, obiteljskog gospodarstva, a samo to može revitalizirati danas uništeni i gotovo nepostojeći srednji sloj te poboljšati standard najširih slojeva društva. Tako ćemo u tržišnoj utakmici dati jednaku šansu svima, a nećemo centralizirati

ekonomsku vlast samo unutar monopolističkih i elitističkih gospodarskih krugova te raznih drugih, realno ničim utemeljenih, organizacija gospodarske moći.

Zeleni stoje iza ovih svojih riječi jer znaju da je Hrvatska zemlja ogromnih mogućnosti. Pravilnim gospodarskim i društvenim razvojem ona će postati zemlja blagostanja, zemlja bogatih, sigurnih i zadovoljnih ljudi!

3) Građanska, socijalna i pravna država

Puna društvena i politička afirmacija najširih slojeva društva temeljna je zadaća svakoga tko teži za **građanskom državom**. Zeleni - utemeljeni na pacifizmu, slobodi i ravnopravnosti - jedino kroz građansku državu vide ostvarenje najširih sloboda i prava pojedinaca, i to kao ravnopravnih građana bez obzira na nacionalnost, vjeru, rasu ili spol.

Mi smo stranka koja težište interesa stavlja na mlade, na rješavanje njihovih egzistencijalnih problema - na **zapošljavanje mladog stručnog kadra**. To ćemo ostvariti otvaranjem poslova i radnih mjesta za njih, ponajprije u javnim službama. Njihov rad će se, u prvoj fazi, pokrivati sredstvima *Fonda za zapošljavanje mladog stručnog kadra* koji ćemo osnovati i koji već imamo elaboratno izrađen.

Jedino mladi obrazovani čovjek može stvoriti novu vrijednost a onda od nje izdvojiti dio za mirovinu ocu i invalidninu bratu. Sve ostalo su laži i obmane!

To je ujedno i odgovor onima koji nas pitaju zašto tako malo spominjemo umirovljenike i invalide domovinskog rata. Pa upravo zato što njih smatramo najčasnijim kategorijama našeg društva i nitko ih ne smije koristiti za svoje dnevne političke potrebe, lažno im obećavajući "brda i doline". Iz prazne vreće niti se može što izvaditi, niti se može nekome dati.

4) Ne uskraćuj drugome pravo na zrak, zemlju, vodu i slobodu

Svako biće, pa tako i čovjek, rođeno je i ima pravo na život. Ali ne na svakakav život već život dostojan temeljnog značenja svoje riječi. Mi se zalažemo za pravdu, jednakost i slobodu svih. Ne spominjemo nacionalnost niti rasu i vjersku pripadnost jer su to tek kulturološke odrednice pojedinca.

Osnov našeg interesa je jedinka, biće, čovjek - građanin.

Osnov našeg interesa je obitelj. To je temeljna zajednica društva.

Za ispoštivanje ovih odrednica najvažnija je dosljedna provedba PRAVNE DRŽAVE.

Zahtijevati ćemo potpunu i stvarnu transparentnost rada svih javnih službi.

Zalagati ćemo se za uvođenje institucije *kontrole kontrolora*, institucije unutarnje kontrole rada javnih i državnih službenika.

Zalagati ćemo se za dosljednu reviziju pretvorbe, istragu pri svim financijskim i drugim gospodarskim malverzacijama.

Tražiti ćemo istragu o svakoj nestaloj kuni i to do zadnje lipe, ukinuvši prije toga imunitet svima, od ministara do predsjednika.

Zahtijevati ćemo najviše standarde u socijalnoj i zdravstvenoj zaštiti. To je temelj sigurnosti svih nas koji smo ovu zemlju gradili, branili i obranili.

Podržavati ćemo i osnaživati rad sindikata. To je temelj sigurnosti djelatnika. Njihova sigurnost rezultira i većom produktivnošću.

Ulagati ćemo sredstva u kulturu, umjetnost i amaterski sport te uvesti porezne olakšice za pomaganje ovih djelatnosti ali i ostalog humanitarnog društvenog rada.

Zahtijevati ćemo transparentnost trošenja sredstava iz proračuna, i to od gradova do države. Tek tada ćemo zaista moći odrediti kakva nam je porezna politika potrebna, kolike su porezne stope neophodne.

ZAVRŠNE ODREDBE

Ostvarivanju Programa moramo pristupiti na način da prilagodimo aktivnosti datim mogućnostima i trenutnoj poziciji koju budemo imali u političkom i društvenom životu zajednice. Pri javnim se istupima trebamo koristiti metodama političke naravi, poticajnim edukativnim ekološkim akcijama ali i popularnim *greenpeaceovskim* promidžbenim aktivnostima.

Temeljna načela rada i javnog istupanja Zelenih su slijedeća:

- *stalnost akcija s naglaskom na operativni terenski rad;*
- *konstantna prisutnost u javnosti i u sredstvima javnog priopćavanja;*
- *konstruktivnost dijaloga u cilju ostvarenja općedruštvenih vrednota;*
- *snažni i beskompromisni prosvjedni istupi temeljeni na jasnoj retorici i argumentiranom kriticizmu;*
- *otvorenost prema građanskim inicijativama ali i svima ostalima koji svojim stavovima i aktivnostima osnažuju Zelenu ideju;*

Da bismo postigli što kvalitetnije rezultate i ostvarili zadane ciljeve uspostavljamo unutarnji ustroj organizacije (temeljen na dokumentu "Nova Zelena Inicijativa" a izražen kroz Statut Zelenih) koji će afirmirati najkvalitetnije unutarnje potencijale i omogućiti nam ostvarenje zadanih ciljeva .

ZELENI HR